

**“FILOLOGIK KOMPARATIVISTIKA VA
TARJIMASHUNOSLIK MASALALARI”**
mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2025-yil, 12-13-noyabr

**“PROBLEMS OF COMPARATIVE
PHILOLOGY AND TRANSLATION
STUDIES”**
international scientific and practical conference
November 12-13, 2025

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI
UNIVERSITETI

TARJIMA NAZARIYASI VA AMALIYOTI KAFEDRASI

**“FILOLOGIK KOMPARATIVISTIKA VA
TARJIMASHUNOSLIK MASALALARI”**

mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami

2025-yil, 12-13-noyabr

THE MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND
INNOVATIONS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

ALISHER NAVO‘I TASHKENT STATE UNIVERSITY
OF UZBEK LANGUAGE AND LITERATURE

THE DEPARTMENT OF “TRANSLATION THEORY AND PRACTICE”

Proceedings of the International Scientific and Practical Conference titled

**“PROBLEMS OF COMPARATIVE PHILOLOGY
AND TRANSLATION STUDIES”**

November 12-13, 2025

Tashkent – 2025

UO‘K 845.711.05

KBK 133.585.3 “Filologik komparativistika va tarjimashunoslik masalalari” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami. – Toshkent, 2025. – 889 b.

ISBN 978-9910-8871-6-1

Mas’ul muharrir:
Shuhrat SIROJIDDINOV
akademik

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti rektori

Tahrir hay’ati:

Nozliya Normurodova (O‘zbekiston), Zuhridin Isomiddinov (O‘zbekiston), Elizabetta Ragagnin (Italiya), Gabriela Shtoecli (Shveytsariya), Qosimboy Mamurov (O‘zbekiston), Sayed Mohamed Ahmad Korayem (Misr), Uzoq Jo‘raqulov (O‘zbekiston), Gulnoz Xalliyeva (O‘zbekiston), Yurgen Yakob Beker (Germaniya), Kemal Yavuz Ataman (Turkiya), Xurram Raximov (O‘zbekiston), Natalya Filimonova (Rossiya), Nedim Bakirci (Turkiya), Farhad Rahimi (Eron), Xayrulla Hamidov (O‘zbekiston), Elmira Adilbekova (Qozog‘iston), Sag‘inbek O‘rinboev (Qirg‘iziston), Zulxumor Xolmanova (O‘zbekiston), Mahmadiyor Asadov (O‘zbekiston), Ziyodaxon Teshaboyeva (O‘zbekiston), Dilnavoz Yusupova (O‘zbekiston), Islomjon Yakubov (O‘zbekiston), Nargiza Rashidova (O‘zbekiston), Sabohat Qahharova (O‘zbekiston), Hafiza Qo‘chqorova (O‘zbekiston,) Nigora Sulaymonova (O‘zbekiston), Dilafruz Muhammadiyeva (O‘zbekiston), Dostonbek Ahmadov (O‘zbekiston), Dilnoza Shonazarova (O‘zbekiston).

Mazkur xalqaro konferensiya materiali filologik komparativistika va tarjimashunoslikning dolzarb nazariy hamda amaliy masalalarini zamonaviy ilmiy yondashuvlar asosida yoritishga bag‘ishlanadi. To‘plamda turli milliy adabiyotlar, tillar va madaniyatlar o‘rtasidagi o‘zaro ta’sir, adabiyotlararo aloqalar, qiyosiy-tipologik va qiyosiy-genetik tadqiqotlar, badiiy va maxsus matnlarni tarjima qilish muammolari, tarjima strategiyalari va ekvivalentlik masalalari tahlil qilinadi. Shuningdek, konferensiya materiallarida tarjima nazariyasining zamonaviy konsepsiyalari, tarjimon kompetensiyasini shakllantirish, tarjimoni o‘qitish metodikasi, madaniyatlararo kommunikatsiya hamda globallashuv sharoitida tarjimaning ijtimoiy-madaniy ahamiyati kabi masalalar keng yoritiladi. Ilmiy maqolalar filologik komparativistika va tarjimashunoslik sohalarida faoliyat yuritayotgan olimlar, tadqiqotchilar, doktorantlar, magistrantlar hamda talabalar uchun mo‘ljallangan bo‘lib, fanlararo integratsiyani kuchaytirishga hamda nazariya va amaliyot uyg‘unligini ta’minlashga xizmat qiladi.

Mualliflar qarashi va asarlar nomlaridagi imlo tahririyat nuqtayi nazaridan farqlanishi mumkin.

To‘plam Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Ilmiy-texnik kengashining 2025-yil 17-dekabrda 6-sonli yig‘ilish qaroriga asosan nashrga tavsiya etilgan.

UO‘K 845.711.05

KBK 133.585.3 Proceedings of the International Scientific-Practical Conference on the topic “Problems of comparative philology and translation studies”. – Tashkent, 2025. – 889 p.

ISBN 978-9910-8871-6-1

Editor-in-Chief:

Shuhrat SIROJIDDINOV

Academician

Rector of Alisher Navo'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature

Editorial Board:

Nozliya Normurodova (Uzbekiston), Zuhridin Isomiddinov (Uzbekiston), Elizabetta Ragagnin (Italy), Gabriela Stöckli (Switzerland), Qosimboy Mamurov (Uzbekiston), Sayed Mohamed Ahmad Korayem (Egypt), Uzok Djoraqulov (Uzbekiston), Gulnoz Khallieva (Uzbekiston), Jürgen Yakob Beker (Germany), Kemal Yavuz Ataman (Turkiye), Khurram Rakhimov (Uzbekiston), Natalya Filimonova (Russia), Nedim Bakirci (Turkiye), Farhad Rahimi (Iran), Khayrulla Hamidov (Uzbekiston), Elmira Adilbekova (Kazakhstan), Sag‘inbek O‘rinboev (Kyrgyzstan), Zulxumor Xolmanova (Uzbekiston), Mahmadiyor Asadov (Uzbekiston), Ziyodakhon Teshaboyeva (Uzbekiston), Dilnavoz Yusupova (Uzbekiston), Islomjon Yakubov (Uzbekiston), Nargiza Rashidova (Uzbekiston), Sabohat Qahharova (Uzbekiston), Hafiza Qo‘chqorova (Uzbekiston,) Nigora Sulaymonova (Uzbekiston), Dilafruz Muhammadiyeva (Uzbekiston), Dostonbek Akhmadov (Uzbekiston), Dilnoza Shonazarova (Uzbekiston).

This international conference articles are dedicated to illuminating the current theoretical and practical issues in philological comparativistics and translation studies based on the modern scientific approaches. The collection analyzes of mutual influences between different national literatures, languages and cultures; interliterary connections; comparative-typological and comparative-genetic studies; the issues of translating literary and specialized texts; translation strategies and problems of equivalence. Furthermore, the conference materials extensively cover the topics such as: contemporary concepts in translation theory, the formation of a translator competence, methodologies for teaching translation, intercultural communication and socio-cultural significance of translation in the context of globalization. The given scientific articles are intended to scientists, researchers, doctoral students, master’s students and undergraduate students who actively working in the fields of philological comparativistics and translation studies and they serve to strengthen interdisciplinary integration as well as to ensure the harmony between theory and practice.

The views expressed in the articles do not necessarily reflect those of the editorial board.

The publication was recommended by the Scientific and Technical Council of Alisher Navo'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature on December 17, 2025.

ЕРТЕГІЛЕРДЕГІ ДИАЛОГ ҚҰРЫЛЫМЫНЫҢ СТИЛИСТИКАЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІГІ

Қуаныш Айдана,

магистрант

Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті

Аннотация. В статье рассматриваются стилистические особенности диалогической речи в казахских народных сказках. Автор анализирует структуру диалогов, их функциональную нагрузку и роль в раскрытии характера персонажей, развитии сюжета и формировании художественного стиля произведения. Особое внимание уделяется лексико-грамматическим и интонационным средствам, придающим речи героев эмоциональную выразительность и национальный колорит. На основе сравнительно-стилистического анализа выявлены особенности построения диалога в сказках как важного элемента устного народного творчества и художественной коммуникации.

Ключевые слова: казахские народные сказки, диалог, структура речи, стилистика, художественная выразительность, персонаж, фольклор.

Abstract. The article explores the stylistic features of dialogue structures in Kazakh folk tales. The author analyzes the composition of dialogues, their functional significance, and their role in character development, plot progression, and the creation of the artistic style of the narrative. Special attention is given to the lexical, grammatical, and intonational means that provide emotional expressiveness and national coloring to the characters' speech. Through a comparative and stylistic analysis, the study identifies the distinctive features of dialogue construction in folk tales as an essential component of oral tradition and artistic communication.

Keywords: Kazakh folk tales, dialogue, speech structure, stylistics, artistic expression, character, folklore.

Көркем шығармада диалог сюжет құрамдас бөлігі ретінде маңызды қызмет атқарады. Ең алдымен, диалог оқиғаны алға жылжытудың құралы болып табылады: кейіпкерлердің сөйлесуі арқылы жаңа ақпарат беріледі, шиеленіс туындайды немесе шешімін табады. Ертегі сияқты оқиғаға құрылған жанрларда кейіпкерлердің әрбір қимылы мен сөзі сюжеттің дамуына ықпал етеді. Мысалы, көп ертегілерде бас кейіпкер жолға шығып, түрлі жанды-жансыз кейіпкерлерге жолығады; сол тұста араларындағы сұрақ-жауап түріндегі диалогтар келесі оқиғаның басталуына себепші болады.

Диалогтың тағы бір басты қызметі – кейіпкер бейнесін жасау. Диалог – адам образын ашудың қуатты құралы [Қасқабасов С., 1984, 25]. Кейіпкерлердің өзара сөзі арқылы оқырман олардың мінез-құлқын, әлеуметтік орнын, қарым-қатынас сипатын аңғарады. Диалог жоқ жерде кейіпкердің болмысын автор көбіне суреттеу, монолог арқылы жеткізуге мәжбүр болады, ал диалог кейіпкерді «іс үстінде», тікелей әрекет барысында көрсетуге мүмкіндік береді. Мысалы, батырлық ертегілерде жау мен батырдың бетпе-бет келуі көбіне диалог арқылы беріліп, сол сәтте олардың характерлері айқын көрінеді: батырдың қайтпайтын қайсарлығы мен дұшпанның қулығы немесе қорқақтығы сөз арқылы ашылады.

Әдебиет теориясында диалогтың типологиялық және стилистикалық қырлары зерттелген. Зерттеушілердің пікірінше, көркем диалогтың тілдік құрылымы бір жағынан типтендіру (кейіпкердің типтік бейнесін көрсету) қызметін, екінші жағынан маңызды стильдік қызмет атқарады. Яғни, әр кейіпкердің сөзі оның әлеуметтік тегі мен мінезіне сай таңбаланып, сонымен қатар шығармаға тән жалпы стильді өрнектеп тұрады. Бұл әсіресе қазақ ертегілерінде анық байқалады: диалогтар кейде мақал-мәтел, ұйқас, қалыптасқан формулалар түрінде келіп, ертегіге тән ерекше әуезді стильді қалыптастырады.

Диалог тыңдаушының назарын ұстап тұрудың және шығарманың экспрессиялық қуатын арттырудың құралы ретінде де қызмет етеді. Монологтық баяндаудан гөрі диалогтық өңгіме тыңдауға жеңіл, әрі қызықты болатыны белгілі. Халық ертегілерінде шешендік сөз үлгілеріне

жақын шағын диалогтар жиі кездеседі. Бұл диалогтар әрі оқиғаны жылдам ілгерілетеді, әрі тыңдаушыға эстетикалық ләззат береді. Мысалы, кейбір ертегілер афористік диалогтармен аяқталады немесе түйінді ой кейіпкердің сөзі ретінде беріледі. Диалог шығарманың идеялық-мазмұнын айқындауда да үлкен рөл атқарады – кейде ең маңызды идея кейіпкердің аузымен қысқа жауап, қанатты сөз немесе шешендік нақыл түрінде айтылып, ертегінің негізгі түйінін жеткізеді.

Қорыта айтқанда, ертегі құрылымында диалог оқиғаны өрбіту, драматизм енгізу, тыңдарманды еліту, кейіпкерді бейнелеу сияқты көп қырлы қызмет атқарады. Диалогсыз ертегіні көзге елестету қиын: ол болмаса, ертегі қаһарманның бастан кешкендерін жай баяндаған біртекті прозалық мәтінге айналар еді. Ал диалог енгізу арқылы ертегі тілі жанданып, әр кейіпкер «дауысқа» ие болады, нәтижесінде шығарманың көпдауыстылығы (полифониясы) пайда болып, эстетикалық әсері күшейеді. Диалог – ертегі композициясының дiңгектерінің бірі, ол арқылы халықтық дүниетаным мен мораль, кейіпкер болмысы мен оқиға арқауы көрініс табады.

Халық ертегілерінде әртүрлі кейіпкерлердің сөз саптауы, сөйлеу мәнері олардың бейнесіне сай бөлекше болып келеді. Яғни, кейіпкердің тілдік стилі – оның характерінің айнасы. Мысалы, жағымды кейіпкерлер көбіне сыпайы, әдепті, байсалды сөйлесе, жағымсыз кейіпкерлердің тілінен дөрекілік, менмендік байқалады. Ертегілерде хан, бай, жалмауыз сияқты үстем немесе зұлым бейнелердің сөзі бұйрық райға, зілді әмірге толы болып келеді. Мысал үшін, С.Мұқановтың «Ботагөз» романындағы Итбай болыстың диалогтары оның менмен, қатал мінезін танытады: ол қара шаруамен сөйлескенде «Сөйле!», «Оны қайтесің?» деп зеки сөйлеп, сұрақтарды қысқа қайырады; сондай-ақ «маңыма жоламаңдар» деген секілді өктем бұйрықтар қолданады [Сұлтанғалиева Р., 2012, 15]. Сол арқылы Итбайдың кекірейген, өзімшіл тұлғасы көзге елестейді. Ертегіде де дәл солай: хан образын ашу үшін оның қарашамен сөйлесу мәнерін көрсетеді – мысалы, хан кедейге көбіне «сен» деп менменсі сөйлейді, атымын атамай «әй, мұжық» іспетті кемсіте тіл қатады, ал кедей оған «таксыр» деп құрметпен жауап береді. Мұндай диалог арқылы екі кейіпкердің әлеуметтік орны мен мінез дараланады.

Кейіпкердің жасына, әлеуметтік дәрежесіне, түр-тұлғасына қарай тілдік ерекшеліктері де әртүрлі. Мәселен, қазақ ертегілеріндегі аң-құстар мен жануарлардың образы көбіне 拟 адам кейіпкерлер үлгісінде жасалса да, олардың сөзіне белгілі бір тән сипат беріледі: қу түлкі мәселені айналдырып, жылмаңдай сөйлесе, арыстан қысқа да паң сөйлейді, қасқыр өктем үн қатады, ал қоян сияқты аңқау кейіпкерлернің тілі аңғал, кейде қайталауға толы болады. Яғни, әр жануар образы халық санасында қалыптасқан мінез-қылығы бойынша сөйлейді (түлкінің қулығы, қоянның қорқақтығы, жолбарыстың айбаты т.б. сөйлеу мәнерінде көрініс табады).

Сонымен бірге ертегіде кейіпкерлердің сөзі халықтың сөйлеу мәдениетіне, этикетіне сай беріледі. Жасы үлкен кейіпкерді кішісі әрқашан құрметтеп сөйлейді: мысалы, ертегілерде «ата», «әже», «ақсақал» деп сыпайылық танытып, сіз деп тіл қату жиі кездеседі. Ал жағымсыз кейіпкер әдеп сақтамай, наразылықпен «ей» деп бастауы немесе дөрекі сөз айтуы мүмкін. Мысалы, Алдар көсе туралы хикаяттарда сараң бай мен Алдардың диалогында байдың сөзі менмен, тоқ, асаулыққа толы болса, Алдардың сөзі әзіл-қалжыңға, қулыққа және бейнелі тілге құрылады. Сол арқылы сараң байдың асыра тойымсыздығы мен Алдардың айлакер тапқырлығы диалог арқылы айқын көрінеді.

Ертегілерде қуаныш, ашу, үрей, өкініш сынды сезімдер көбінесе диалогта айшықталады. Кейіпкерлер қуанышын білдіргенде шаттыққа толы сөздер айтса («Алақай, тілегім

орындалды!» деген сияқты), ашуланғанда қарғыс немесе зілді сөздер қолданады. Мысалы, Шерхан Мұртазаның әңгімелеріндегі кейуананың аузынан шығатын «қараң қалғыр», «жер жастанып жата қалғыр» секілді қарғыс сөздер халық тілінің бай бейнелі айшықтарын көрсетсе, дәл сол сияқты халық ертегілерінде Жезтырнақ кемпір не мыстан кемпірдің ашуланғанда «атқыр, соққыр» тәрізді қарғыс мәнді одағай, фразеологизмдерді қарша боратуы – оның қаһарлы кейпін күшейтіп көрсетудің тәсілі.

Зерттеуші П.Әдіева және әріптестері фольклорлық диалогтардың экспрессивтік қызметін атай отырып, диалогта жиі көрінетін элементтерді санамалайды: ақыл айтатын сөздер, қорқытатын сөздер, үркітетін (қорқыныш) сөздер, өкіндіретін (қайғы) сөздер, тәрбиелік-мағыналы сөздер, қоштасу сөздері – бұлардың барлығы кейіпкерлердің сезімдерін білдіру үшін диалог формасында беріледі деп көрсетеді [Adiyeva P.,2014, 79]. Шынында да, қазақ ертегілерінде жиі кездесетін диалогтық ситуациялар – кеңес беру (ақылды қарияның батырға жол сілтеуі), қорқыту, сес көрсету (дәудің не ханның бас кейіпкерді не халықты қорқытуы), жалыну, өтіну (кейіпкердің мейірім сұрауы), налу, өкіну (бір кейіпкердің басына түскен ауыртпалыққа қатысты мұнын айтуы) және нақыл айту, өсиет сөз айту (жас кейіпкерге тәжірибелі кейіпкердің өнеге беруі). Осындай түрлі мақсаттағы сөздер диалог түрінде келгенде, оқырманға (тыңдаушыға) әсерлі болады әрі есте қалады.

Ертегі кейіпкерлерінің тілінде *халықтық қарапайым сөйлеу тілі* кеңінен қолданылады. Яғни, диалогтар кітаби емес, ауызекі стильде беріледі: қысқа сөйлемдер, ауыспалы мағынадағы тұрақты тіркестер, тұрмыстық атаулар т.б. Бұл ертегінің халықтығының бір көрінісі. Мысалы, «Жақсылық пен Жамандық» ертегісінде Жақсылықтың Жамандыққа айтқан ақылы өте қарапайым, өмірлік нақышта беріледі: «*Пәлен төбеде бір үй бар. Сен қазір соған жет. Оның ішінде асулы бір қазан ет бар...*» деп бастап, әрі қарай не істеу керектігін жай тілмен түсіндіреді [Салқынбай А.Б., Нұрбеков Т.Б., 2024, 12]. Бұл кеңестерді кез келген тыңдаушы түсініп, елестете алады. Жақсылықтың сөзінде халықтық ауызекі сөйлеудің интонациясы, синтаксисі бар: бірнеше етістік қатар келіп, бұйрық-насихат түрінде айтылады (бар – жет – батыр – тыңда – істесең – боласын). Мұндай фонетикалық үндестік пен ырғақтылық диалогқа ерекше әуез қосып, тыңдаушының құлағына жағымды етеді.

Сөйтіп, ертегі кейіпкерлерінің тілдік ерекшеліктері олардың типтік болмысын танытады: сөз мәнері арқылы ақылды – аңғалдан, мейірімді – қатыгезден, ақиқатшыл – екіжүздіден бөлектеніп, көрерменге (тыңдаушыға) танылып отырады. Халық ертегілеріндегі диалогтарда кейіпкерлердің жасына, әлеуметтік орнына, мінез-құлқына сай лексика-грамматикалық және стильдік айырмашылықтар қатаң сақталатынын байқаймыз. Бұл – фольклорлық дәстүрдің маңызды қыры, себебі ауызша шығармаларда сөз бейнені өзі жасап шығарады. «Диалог адамдар арасында өмірде кездесетін сан қилы қарым-қатынасты бейнелеп, кейіпкерлер репликалары арқылы бір-біріне әсер етіп, адам мінезінің нанымды ашылуына көмектеседі» деп Х.Кәрімов дәл сипаттаған. Ертегінің әрбір кейіпкері өз сөзі, сөйлеу мәнері арқылы есте қалады және бүкіл ертегінің ұлттық колоритін қалыптастырады.

Халық ертегілері – тек көңіл көтеру үшін айтылатын қиялға жайып хикаялар емес, оларда әрдайым терең тәрбиелік, моральдық астар жатыр. Ертегі диалогтары осы тәрбиелік мағынаны тыңдаушыға жеткізудің маңызды құралы саналады. Кейіпкерлердің аузына салынған сөз арқылы халық өз көзқарасын, өмірлік ұстанымын білдіріп отырған. Әсіресе ақылды қариялар мен данагөй кейіпкерлердің сөздері жас тыңдаушыға арналған өсиет-нақылға айналады. Мысалы, көптеген ертегілерде басты кейіпкерге жолсерік немесе көмекші болатын қарт адам кездеседі; ол жас батырға ақ жол тілеп, ақылын айтады: «*Адал болсаң – жеңесің, арам болсаң – жер жейсің*» деген сияқты бір-екі ауыз сөзбен әділдік пен адалдықты ұстануға шақырады.

Мұндай диалогтар жас тыңдарманның жадында қалып, халықтың этикалық нормаларын сіңіреді.

Ертегі финалдарында немесе кульминациялық сәттерінде кейіпкерлердің диалогы арқылы мораль тікелей жеткізіледі. Көптеген тұрмыс-салт ертегілерінде финалдық диалог тәрбиелік қорытынды жасайды. Қазақ ертегілерінде ешқашан жамандық жасаған кейіпкер мұратына жетпейді – қай халықтың ертегісін алсақ та, бұл ортақ заңдылық. Мысалы, жоғарыда аталған «Жақсылық пен Жамандық» ертегісін алайық. Ертегі барысында Жамандық өз жолдасына опасыздық жасап, соңында өзі қиындыққа душар болады. Әбден қиналған ол Жақсылыққа келіп, кешірім сұрап, көмек өтінеді: *«Жақсылықжан, мен саған жамандық қыламын деп, мұндай күйге ұшырадым. Енді сен мені адам қыл. Сен мына мал-мүліктеріңді қай жақтан таптың?»* – деп жалынады [Салқынбай А.Б., Нұрбеков Т.Б., 2024, 14]. Бұл диалог Жамандықтың сөз жүзінде қателігін мойындап тұрғанын көрсетеді. Жақсылық оған жол сілтеп, не істеу керектігін үйретеді (жоғарыда талданған кеңестер). Алайда оқиға соңында Жамандық өз ашқарақтығының құрбаны болып, арыстан мен қасқырға жем болады. Ертегі түйіні диалогсыз, баяндау түрінде берілсе де, оның астарында белгілі халық даналығы жатыр: *«Жақсылық қылсаң – өзіңе, жамандық қылсаң – өзіңе»* деген тәмсіл ертегі оқиғасы арқылы дәлелденеді. Осы ертегіде Жақсылық пен Жамандықтың диалогтары арқылы да моральдік қарсыастық айқын көрінеді: Жамандық жалған көңіл танытып, Жақсылыққа жылы сөз айтқан болады («Жақсылықжан» деп бастайды), ал ішкі ниеті өзгермейді. Оның екіжүзділігі сөзінен сезіліп тұрады. Ақыры жаман ниет пен алдаудың соңы өзіне қайтып, зұлым кейіпкер жазасын алады. Халық ертегілеріндегі тұрақты идея да осы – адалдық пен зұлымдықтың бітіспес күресі, әрине жеңіс қашан да адал жақта болады.

Қазақ ертегілеріндегі диалогтар тек мазмұндық тұрғыдан емес, тілдік-стильдік тұрғыдан да ерекше. Халық жүздеген жылдар бойы айтып келген ертегі мәтіндері өңделіп, ұшталып, көркем сөздің озық үлгілеріне айналғаны белгілі. Ертегі диалогтары да сол сияқты шайылып, екшеліп, әсерлі стилистикалық тәсілдермен толыға түскен. Диалогтардың сөздік құрылымында *қарама-қарсылық, қайталау, тұрақты тіркестер, бейнелі сөздер мен фразеологизмдер* кең қолданылған.

Қарама-қарсы қою (контраст) – ертегі стилінің негізгі тәсілдерінің бірі. Жақсылық пен Жамандықты, ақ пен қараны салыстыра суреттеу үшін көбіне кейіпкерлердің диалогтары пайдаланылған. Мысалы, жоғарыда талданған Жақсылық пен Жамандық арасындағы диалогтар – классикалық қарама-қарсылыққа құрылған. Екі кейіпкердің болмысы сөзі арқылы ақ пен қарадай айқын бөлінеді: Жақсылық сабырлы, мейірімді сөйлесе, Жамандық тілемсектеніп жалбақтайды, бірақ ішкі арам пиғылы сақталады. Диалог барысында-ақ тыңдаушы бұл екеуінің бір-біріне қарама-қарсы тұлғалар екенін түсінеді. Сол сияқты көптеген ертегілерде ақылды кейіпкер мен ақымақ кейіпкердің диалогы күлкілі түрде беріледі: ақымақтың орынсыз сөздері мен ақылдының әр сөзге берген тосын, тапқыр жауаптары контраст тудырып, ертегіні қызықты етеді. Мәселен, *Алдар көсе мен байдың* әңгімесінде бай әр сөзінде өз байлығын, тоқтық психологиясын білдіріп отырады, ал Алдар оған қарсы әр сөзіне тиіп-қашты мысқылмен жауап қайтарып, ақыры байды ұятқа қалдырады. Мұнда диалогтағы репликалар қарама-қарсы пафоста болғандықтан, стильдік қабылдау әсері күшейеді. Сол секілді көптеген ертегілерде қаһарман мен қара ниет дұшпанның диалогтары олардың арасындағы бітіспес тартысты көрсетеді: жау кейіпкердің сөзі зұлымдығын әйгілесе, бас кейіпкердің жауабынан әділдік, батылдық аңғарылады. Мысалы, «Ер Төстік» ертегісінде Ер Төстік пен Желаяқ, Таусоғар сынды достары алып дәумен сөйлескенде дәудің әрбір сөзі менмендік, өз күшіне шектен тыс сенгендікпен шығады, ал Ер Төстіктің жауаптары байыпты,

қысқа да нұсқа болып, асып-таспайтын қажырлы мінезін танытады. Диалог арқылы жақсылық пен жамандықтың, өркөкірек пен қарапайымның қарама-қарсы бейнелері осылай ашылады.

Қайталау (повтор) – ертегі стилінің ажырамас бөлігі. Ертегілерде белгілі бір оқиға желісі үш рет қайталанатыны, не кейіпкердің бір сөзді бірнеше рет айтатыны мәлім. Бұл тәсіл диалогтарда да кеңінен көрініс табады. Қайталаумен берілетін диалогтар ертегіні есуде жеңіл, көркемдік жағынан өрнекті етеді. Мысалы, «Қотыр торғай» ертегісінде торғай әрбір кездескен жануарға басынан кешкен оқиғаны қайталап айтады десек, сол диалогтар тізбегі бала тыңдаушының қызығушылығын тудырып, ертегіге ерекше ырғақ береді. Қазақ ертегілерінің шағын түрлерінде (жануарлар туралы ертегі, сақина іздеу, т.б.) диалогтар өте маңызды орын алады және кейбір эпизодтар сөзбе-сөз қайталаумен [Мәмет С., 2018, 28]. Мұның стилистикалық қызметі – фольклорлық дәстүрлі формуланы сақтау және кішкентай тыңдаушылардың зейінін тұрақтандыру. Қайталаулар әсіресе балаларға арналған ертегілерде пайдалы: бала бір диалогты естіп, келесісінде соны қайталанғанын сезгенде іштей қуанып, ертегінің өрбуін оңай болжап отырады.

Диалогтардағы қайталау кейде қатал ырғақ, ұйқас түрінде келеді. Мысалы, кейіпкердің жауға айтқан зілді сөздері бір құрылымда қайталануы мүмкін: «Келсең – келдің, алсаң – алдың, алмайтын болсаң – ат!» деген сияқты (ойдан қосылған үлгі). Немесе кейіпкердің үш ұлына айтқан өсиеті үш қайтара ұқсас сөйлемдермен берілетіні бар. Айталық, бір ертегіде әке ұлдарына кезекпен қарап: «Бірің – көзім, бірің – өзім, бірің – тезім» деп әрқайсысына теңеу айтса, келесі бір ертегіде Ананың балаға қарғысы да үш рет қайталанып күшейе түседі: «Өй, арқасы қатқан арсыз, ой, беті қайтпас безбүйрек, әй, тас жүрек...» деп. Осындай риторикалық қайталаулар диалогқа шешендік өнердің әсерін дарытып, тыңдаушының эмоционалдық реакциясын күшейтеді.

Тұрақты тіркестер мен бейнелі сөздер – ертегі диалогының маңызды құрамдас бөлігі. Ертегілер ғасырлар бойы халқымыздың мақал-мәтел, фразеологизм қорымен байытылып отырған. Сондықтан кейіпкердің аузына өтімді сөз салу үшін халық дайын тұрған мақал не тұрақты тіркесті пайдаланады. Мысалы, «Алтын сақа» ертегісінде қойшы бала жоғалған сақасын іздеп жүріп, әр кездескен жануарға: «Таң атпай тұрып, түлкі алады, түлкі алмай тұрып, тазы алады... сақамды көрдіңдер ме?» деп сұрайды. Бұл сөйлем ұйқасты тұрақты тіркес іспеттес, әр аңға айтқанда тек соңғы бөлімі өзгеріп отырады (түлкіге айтқанда тазы алады деп, тазыға айтқанда өзіне қатысты өзгеріс енгізеді). Мұндағы «*тана соймас таң болмайды*» тәрізді астарлы тіркес диалогқа көркемдік әр беріп тұр.

Ертегілердің кіріспесі мен қорытындысында да тұрақты формулалық тіркестер болғаны мәлім («Ерте, ерте, ертеде...», «Осылайша мұратына жетіпті, мен сонда болмаппын...» сияқты). Бастама мен аяқтау тұрақты тіркес болады, бұлар көбіне өлең немесе ұйқасқан проза түрінде келеді де, ертегінің жалпы баяндау стиліне поэтикалық реңк береді. Диалогтар да осы поэтикалық реңкті жалғастырады: кейіпкерлердің аузынан шыққан бейнелі теңеулер, эпитеттер, аллитерациялы тіркестер ертегі тілінің көркемдігіне үлес қосады. Мысалы, «Ер Төстік» ертегісінде Ер Төстік пен Кенжекейдің жұмбақ диалогында «Өзің қайсы, көлеңкең қайсы?» деген секілді астарлы сұрақ-жауап бар. Бұл жерде Кенжекей «күн мен айдың тоқылдақтай шырылдауық, бұлбұлдай сайрауық қызы» деп сипатталады – яғни өзін таныстыру үшін тұрақты эпитеттер қолданады. Мұндай образды сөздер диалогты әрлеп, ертегіні тыңдаушының құлағына жағымды, көңіліне қонымды етеді.

Фразеологизмдер – халық тілінің мәйегі ретінде ертегі диалогтарында молынан кездеседі. Мысалы, жоғарыда талданған «Жақсылық пен Жамандық» диалогында «*мені адам қыл*» деген тіркес қолданылған [Салқынбай А.Б., Нұрбеков Т.Б., 2024, 15]. Мұнда «адам қылу»

деген тұрақты тіркес *жақсылыққа тәрбиелеу, адам қатарына қосу* деген ауыспалы мағынада тұр. Жамандық Жақсылықтан өзін солай тәрбиелеп, түзетуін сұрайды. Бірақ оқиға барысында оның «адам болмауы» – яғни түзелмеуі көрінеді. Бұл жерде қарама-қарсы мағынадағы екі фразеологизм (*адам қылу vs. адам болу*) пайдаланыла отырып, астарлы мораль берілген: біреуді адам қылу үшін де оның өзінің адам болуға ынта-жігері керек, мәжбүрлеу мен жалған мойындау нәтиже бермейді. Осылайша бір ертегі диалогының өзінде фразеологизм арқылы терең тәрбиелік ой айтылып тұр.

Фразеологизмдер кейіпкерлердің мінезін сипаттау үшін де қолданылады. Мысалы, ақымақты сипаттау үшін диалогта басқа кейіпкер оған: «*Тілке тартқан талтақ-ай!*» деп әзілдейді. Немесе сараң байға Алдар: «*Шық бермес Шығайбай болдың зой!*» дейді. Бұл фразеологизмдер тыңдаушыға таныс, мағынасы бірден ұғынықты тұрақты сөз тіркестері болғандықтан, диалог арқылы бейнені бір-ақ ауыз сөзбен ашады. Сол секілді ертегілерде жақсы көрініс тапқан тұрақты теңеулер бар: мысалы, сұлу қызды «*Ай десе аузы, күн десе көзі бар*» деп суреттесе, жалмауыз кемпір өзін «*тісім қақсап, түрім шақшап тұрғаны*» деп, не Алдар көсе байды «*көзіңнің қаншағы бар, танауыңның қағағы бар*» деп әжуалайды (бұл сияқты теңеу-әзілдер түрлі ертегілерден алынған жалпылама мысалдар). Бұлардың барлығы **фольклорлық образды ойдың* диалогтардағы қолданысы болып табылады.

Сонымен қатар, ертегі диалогтарының стилін қалыптастыратын тағы бір әдіс – үдемелету немесе градация. Диалогта кейіпкер сезімін біртіндеп үдете жеткізу үшін немесе қарама-қарсы эмоцияны көрсету үшін сөздердің реңкін біртіндеп өзгерту тәсілі қолданылады. Мысалы, досын сағынған кейіпкердің сөзі алдымен сабырлы басталып, соңында өксікпен аяқталуы мүмкін. Ал ашулы кейіпкер алғашында бәсең зілмен сөйлеп, диалог соңында айқайлап, бұйрықпен тынады. Мұндай диалог ішіндегі өзгерістер тыңдаушыны оқиғаға ынтықтыра түседі. Эмоция градациясын жеткізу үшін одағайлар, шылау сөздер, қыстырма өрнектер молынан жұмсалады: «*па, шіркін!*», «*аныр-ай!*», «*әттеген-ай!*», «*құрысын, әйтеуір*» деген секілді. Бұлар диалогқа табиғилық беріп, кейіпкердің көңіл күйін дәл көрсетеді.

Жалпы алғанда, халық ертегілеріндегі диалогтар – қазақтың бай тілдік қазынасының шағын көрінісі. Онда шешендік өнердің де, ауыз әдебиеті стилінің де элементтері тоғысқан: қарапайым сөйлеу тілі мен асқақ поэзия тілі қабат қолданылып, ерекше синтез түзілген. Диалогтардың стилистикалық әрлеуі ертегінің эстетикалық құндылығын арттырады. Тыңдаушы құлағына жағымды естілсін деп *аллитерация, ассонанс, ырғақ, ұйқас* құралған; мәні терең болсын деп *мақал-мәтел, астарлы сөздер* кірістірілген; түсінікті болсын деп *жай сөйлемдер, тұрақты тіркестер* қолданылған. Осындай көп қырлы стилистикалық тәсілдер арқылы ертегі диалогтары қарапайым әңгімеден көркем сөз өнерінің туындысына айналған.

Көркем әдебиетте кейіпкер характерін ашудың негізгі тәсілдерінің бірі – диалог екені әдебиет теориясында даусыз мойындалады. Халық ертегілерінде де бұл принцип берік сақталады: көп жағдайда автор (ертекші) кейіпкердің мінезін тікелей суреттеп, сипаттамайды, оны іс-әрекеті мен сөзі арқылы жанама түрде көрсетеді. Яғни, тыңдаушы кейіпкер туралы пікірді оның өз сөздерінен, басқаға қарым-қатынасынан шығарады. Мұны әдебиеттануда «айқындап айту емес, астарлап көрсету» (*show, not tell*) принципі деп те атайды. Мәселен, тұрмыс-салт ертегілерінің басты ерекшелігі – кейіпкердің жақсы не жаман екені бірден айтылмайды, оның ісі арқылы көрінеді. Шығарма соңына қарай ғана кімнің жақсы, кімнің оңбаған екенін анық түсінеміз. Ал ол түсінікті бізге жеткізген – кейіпкерлердің диалогтары мен әрекеттері.

Ертегіде мінез ашуда жиі қолданылатын әдістердің бірі – кейіпкерлерді сөйлестіру арқылы салыстыру. Бір оқиға үстінде екі түрлі кейіпкердің (мысалы, ақылды мен ақымақтың,

ер жүрек пен қорқақтың, еңбекқор мен жалқаудың) реакциясын, сөз мәнерін қатар көрсетіп, автор олардың мінездегі айырмасын айқын ажыратып береді. Бұған қазақ ертегілерінде талай мысал бар. Айталық, «Үш ағайын» атты ертегіде әкесінің тапсырмасына қатысты үлкен екі ұл мен кенже ұлдың айтқан сөздері жер мен көктей: үлкендері сылтау айтып, ат-тондарын ала қашады, ал кенжесі *«мен барайын, әке»* деп бірден келіседі. Диалогтағы осы қысқа жауаптар арқылы кенже баланың елгезек, еңбекқор екені, ал ағаларының жалтарғыш, көнбес мінезі көзге ұрып тұр. Немесе «Алтын әке» ертегісінде кедей баласының *«Әкем – алтын, шешем – күміс»* деп ағайын-туысын бағалауы мен бай баласының *«әкең де – күміс, шешең де – күміс, ақша болмаса түк емес»* деген сөзі екеуінің адамгершілік деңгейін көрсетеді: бірі жанашыр, бірі безбүйрек. Бұл сияқты салыстырулы диалогтар ертегіде жиі кездеседі және оқушыларға өте түсінікті тәсіл – әр кейіпкер өз сөзімен өзін танытады, кімнің жақсы, кімнің жаман екенін автордың айтқызуын күтпей-ақ, оқырманның өзі ұғады.

Диалог арқылы кейіпкердің ішкі психологиялық күйі де аңғарылады. Халық ертегілері, әрине, модернистік психологизмнен алыс, дегенмен қарапайым түрде кейіпкердің көңіл күйі диалогында байқалып қалады. Мысалы, қиналған, шаршаған кейіпкердің сөзі үзік-үзік, қысқа болады; қорыққан кейіпкер жалынышты, жалтақ үнмен сөйлейді; ал қуанышты кейіпкер көп сөйлемей, күлкісін, шаттық үнін білдіреді. Осыны кейде автор арнайы суреттемейді, диалогқа қосымша ремарка бермейді – тыңдаушы тек сөздердің мазмұны мен стилінен-ақ ұғады. Айталық, «Қаңбақ шал» ертегісінде Қаңбақ шал дәумен кездескенде: *«Ойбай, батыр-ай, мені жеме, мен саған тағыз да бір қой тауып берейін!»* деп жалбарынады. Бұл диалогтан Қаңбақ шалдың қорқынышы сезіліп тұр, оны бізге сездіріп тұрған – «ойбай, батыр-ай» деген одағайлы еркелете жалынуы мен «мені жеме» деп ашық айтып, өмірін сұрауы. Ал сол ертегіде дәудің сөзі керісінше, мысқылға толы: *«Ә, тапсаң тап»* дейді сылбыр ғана. Бұл дәудің аса қорқытып тұрмағанын, тіпті немқұрайды кейіпте екенін байқатады. Яғни, қысқа диалогтың өзінде кейіпкерлердің жан күйі, ара қатынасы көрініп тұр. Әрине, ертегіде мұндай психологиялық моменттер көп емес, бірақ кейде кездеседі. Олар әсіресе тұрмыс-салт ертегілерінде жиі байқалады. Мысалы, «Үш қыз» ертегісінде әкесі қыздарын сынау үшін қойылған сұраққа кенже қызы *«Әке, сіз маған алтыннан да қымбатсыз»* деп жауап бергенде, әкесінің көңілі босап, *«айтқанын қарашы...»* деп күбірлейді. Мұнда жасырын түрде әкелік мейірімнің оянуы диалог арқылы берілген.

Жоғарыда айтылғандардан шығатын түйін – диалог құрылымы мен стилистикасы қазақ ертегілерінің көркемдік деңгейін айқындаушы негізгі факторлардың бірі болып табылады. Диалогтың көмегімен халық қиял-ғажайып пен реалдық элементтерді шебер ұштастырып, кейіпкерлердің сан қилы бейнелерін жасаған, сол арқылы болашақ ұрпаққа эстетикалық ләззатпен бірге этикалық тәлім-тәрбие беріп отырған. Ертегі диалогтарын зерттеу бізге қазақтың сөйлеу мәдениеті, ұлттық психологиясы, дүниетанымы туралы да тың мәліметтер ұсынады. Мәселен, ертегі кейіпкерлерінің қай сөзге қалай жауап қатқанынан қазақы әдебінің, үлкен-кіші қарым-қатынасының көне үлгілерін көреміз; немесе ертегі диалогтарындағы мақал-мәтелдер, нақыл сөздер арқылы халықтың тіл байлығына, даналығына қанығамыз.

Бұл зерттеу жұмысы ертегілердегі диалогтың қызметі мен ерекшеліктерін жалпы түрде сипаттады. Алдағы уақытта фольклортану мен лингвостилистика тоғысында ертегі диалогтарын кешенді талдау ғылыми тұрғыда жалғасуы қажет. Мысалы, әр түрлі ертегі жанрларындағы (қиял-ғажайып, тұрмыс-салт, сатиралық ертегілердегі) диалогтық элементтерді салыстыру, немесе ертегі диалогтарын драмалық шығармалар диалогтарымен типологиялық салыстыру сияқты бағыттар қызықты болары сөзсіз. Сонымен бірге қазіргі заманғы авторлық ертегілердегі диалог пен халық ертегілеріндегі диалогтың стильдік

айырмашылығын зерттеу де маңызды (қазіргі ертегі авторлары фольклор дәстүрін қалай пайдаланады, жаңашылдық қандай деген сияқты сұрақтар тұрғысында).

Қазақ ертегілеріндегі диалог – халқымыздың сөз өнеріндегі мәнерлі тәсілдердің бір шыңы. Ондағы әрбір диалог халықтың талғампаз сүзгісінен өтіп, шымырланған, көп мағыналы, әсерлі сөздерден құралған. Ертегі кейіпкерлері бізбен жүздесе қалғандай сөйлейді, олардың сөзі арқылы күллі бір дәуірдің, ортаның үні құлағымызға келгендей болады. Осындай телегей теңіз рухани мұраны зерттеп, жаңа буынға таныту – ғылым мен білімнің абыройлы міндеті болмақ.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Қасқабасов С. Қазақтың халық прозасы. – Алматы: Ғылым, 1984. – 264 б.
2. Сұлтанғалиева Р. Көркем туындыдағы диалогтың қызметі және мағыналық топтары // *Ақиқат*. – 2012. – №2. –14–18 бб.
3. Adiyeva P., Turan F.A., Konys L., Sartbayeva D. The Role of Dialogue in the Interpretation of National Folklore // *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. – 2014. – Vol. 143. – P. 79–82.
4. Салқынбай А.Б., Нұрбеков Т.Б. Қазақ ертегілеріндегі «жақсылық» пен «жамандық» оппозициясы // *Ясауи университетінің хабаршысы*. – 2024. – №1 (131). –7–19 бб.
5. Мәмет С. Қазақ ертегілері (қиял-ғажайып және тұрмыс-салт ертегілері). – Алматы: Балауса, 2018. – 262 б.

MUNDARIJA		
I SHO‘BA. TARJIMASHUNOSLIKNING DOLZARB MASALALARI		
1.	Zuhriddin ISOMIDDINOV. Bizdagi tarjima muammolari	5
2.	Uzoq JO‘RAQULOV. O‘zbek tarjimachiligi istiqbollari	9
3.	Xurram RAHIMOV. Alisher Navoiyning “Munojot” asari tarixi, tabdili va tarjimalari xususida	14
4.	Олимджон КАСИМОВ, Мартаба СУЛТОНЗОДА. Некоторые лингвистические особенности перевода лексем «Шахнаме» на русский язык	17
5.	Ne‘matilla OTAJONOV. Eiji Mano – boburshunos olim	22
6.	Rukhsana IFTIKHAR. Beautification of Mughal women	26
7.	Наталья ФИЛИМОНОВА. Возможности перевода при работе иностранных учащихся с художественным текстом: начальный этап изучения русского языка	30
8.	Kosimboy MAMUROV, Nargiza TILAKOVA Functional syntax and mystical semantics: correlating syntaxemes with sufi concepts in Alisher Navai’s Uzbek and English ghazals	34
9.	Xayrulla HAMIDOV. Muslimbek Yo‘ldoshevning tarjimonlik mahorati	38
10.	Ирода СИДДИКОВА. К вопросу взаимосвязи психолингвистики и художественного перевода	43
11.	Xayrulla HAMIDOV, Zulfizarxon QORAXO‘JAYEVA. Nafisiyning “Jannatning yarim yo‘lida” asaridagi personaj portretining tarjimada berilishi	46
12.	Абдумажид МАДРАИМОВ, Аскарый МАДРАИМОВ. Вопросы перевода научного наследия Захириддина Мухаммада Бабура и традиция перевода в библиотеке Акбара в XVI веке	51
13.	Supriya BANERJEE, Iroda UMAROVA Reimagining classics: Tagore, translation and the global reader	54
14.	Ziyodaxon TESHABOYEVA. “Boburnoma”da milliy-madaniy xususiyatli til birliklar va ularning inglizcha tarjimalari	58
15.	Zulhumor MIRZAEVA. Politics under the mask of poetics: Chulpon’s translations in the 1920s-1930s	62
16.	Abdumajid MAMADALIYEV. Badiiy matn tarjimasida milliy koloritni ifodalash muammosi	72
17.	Muhammadjon ABDUVALIYEV. Sinxron tarjimashunoslikning zamonaviy masalalari	74
18.	Мұратбек БАҒИЛА, Кәмшат АЙМАҒАМБЕТОВА. Қазақ тілін оқыту әдістемесінің жаңа парадигмалары	80
19.	Shermurod SUBHON. Ijodiy kengashlarda	84

20.	Shermurod SUBHON. Kitobxon oldida mas’uliyat	97
21.	Murtazo SAYDUMAROV, Mahmudaxon SAYDUMAROVA. O‘zbek adabiyotining ilk romani tarjimalarida lingvomadaniy xususiyatlar va semantik o‘zgarishlar	100
22.	Mahmadiyor ASADOV. Tarjima – qiyosiy adabiyotshunoslikning tadqiqot obyekti	107
23.	Toshtemir ALIMOV. Gender as a linguistic and cultural parameter in literary translation	113
24.	Tozagul MATYOQUBOVA. Ilk hasbi hol qasida va uning o‘zbek tarjimoni	116
25.	Dilafruz MUHAMMADIYEVA. “Boburnoma”ning turkcha tarjimasi bilan bog‘liq muammolar	120
26.	Umida TURAeva. Some challenges of translating forensic terminology between English and Uzbek	125
27.	Елена ПАНОВА. Мифопоэтическая традиция и проблемы перевода и функционирования онимов в волшебной повести «Алиса в стране чудес» Л. Кэрролла	128
28.	Gulnoz MAMARASULOVA. Siyosiy matn tarjimasining lingvokulturologik jihatlari	137
29.	Эльнора БАГАВОВА. Эволюция переводческих теорий: от традиционных подходов к современным тенденциям	140
30.	Dilfuza KHUDAIBERDIEVA. Translation studies: traditional and modern approaches	144
31.	Gulnoz MAMARASULOVA, Ruxshona CHO‘LIYEVA. Diplomatik matnlarning tarjimada ifodalanishi	148
32.	Dilshod AMIRQULOV. Tarjimashunoslikda til tipologiyasi asosida komparativ yondashuv	151
33.	Tozagul NASRULLAEVA. Literary translation as interpretation: on the basis of Dreiser’s literary works	154
34.	Мохира ЭШКУВАТОВА, Достонбек АХМАДОВ. Роль лингвострановедческого компонента в обучении переводу	156
35.	Islom TURDIYEV. Ingliz va o‘zbek tillaridagi ayrim ish yuritish terminlarining tarjima talqinidagi muammolari	160
36.	Фотима УМИРЗАКОВА. Проблемы традиционных и современных подходов в немецком переводе	163
37.	Shohsanam BEKMURATOVA. Maqollar tarjimasida tarjimonlarining lingvomadaniy yondashuvlari	166
II SHO‘BA. QIYOSIY TILSHUNOSLIK MASALALARI		
38.	Sayed Mohamed Ahmad KORAYEM. Principles for developing comparative linguistic studies	171
39.	Nedim BAKIRCI. Milli kimlik inʼsasında halk biliminin işlevi	183
40.	Farhad RAHIMI. Beş, bel, bilek, elik/ el ve ilik kelimelerinin etimolojik ve anlamsal bağlantilari	190

41.	Farhad RAHIMI. Nezirali'nin Çağatay türkçesi sözlüğünün yanlışları üzerine iii	196
42.	Сырга ОРУНБАЕВА, Долон МАЛДЫБАЕВ, Сагынбек ОРУНБАЕВ, Минаим МЫРЗАКМАТОВА, Жумакадыр КАРАМОЛДОЕВ. Горы и их лингвистические особенности: типология высот и культурных различий	215
43.	Saodat MUHAMMEDOVA, Kosimboy MAMUROV. Reforming the Uzbek latin alphabet: balancing phonology and global usability	221
44.	Jamoliddin YOQUBOV. O‘zbek va fransuz tillarida “ona” leksemasi ifodalanishining lingvomadaniy xususiyatlari	223
45.	Valijon VOSITOV. Inkor kategoriyasi lingvistik voqelik sifatida	228
46.	Khushnuda SAMIGOVA. Identifying the semantic component of affectionate form	230
47.	Nargiza DOSBAYEVA. Specific features of intercultural interaction in the course of teaching foreign languages	234
48.	Наргиза РАШИДОВА. Арабские заимствования в узбекском языке	237
49.	Ulugbek KARIMOV. Evolution of the cyborg in 21st-century science fiction	240
50.	Kamola ABDULLOEVA. Diskursiv shaxsning grafik vositalar orqali aks etishi	243
51.	Malohat BADALBAYEVA. The special lexicon of emergency situations in global linguistics	246
52.	Nargiza MIRZALIYEVA. Abdulla Qahhor va Ernest Xeminguey hikoyalari qahramonlarining o‘ziga xos xususiyatlari: badiiy tahlil va qiyosiy yondashuv	250
53.	Azizjon SHARIPOV. Yozma manbalarda Hirotning tarixiy toponimikasiga doir ma’lumotlar: Shohrux Mirzo davri	253
54.	Марина ИСКАКОВА. Тюркоязычный мир от древности	263
55.	Nargiza YUSUPOVA. The impact of artificial intelligence on comparative philology and translation studies	268
56.	Feruzaxon KARIMOVA. Aksiolingvistikada ma’naviy qadriyatlar talqini	272
57.	Zebiniso BEKMURADOVA. O‘zbek va fransuz maqollaridagi xiazmlarning stilistik, semantik va lingvokulturologik tahlili	276
58.	Sabohat QAHHAROVA. Yassaviy hikmatlarining lingvokulturologik tahlili	279
59.	Dildora KENJAYEVA. “Boburnoma”da antroponimlarning etimologik o‘ziga xosligi	283
60.	Gulchexra IBRAGIMOVA. Ingliz tilida abbreviatura va akronimlarning lingvistik tahlili	287
61.	Asror YUSUPOV. Lug‘at maqolasi strukturasi nazariyasining rivojlanishi	289

III SHO‘BA. QIYOSIY ADABIYOTSHUNOSLIK MASALALARI		
62.	Islamjan YAKUBOV. Rudakiy adabiy-estetik qarashlari va lirik qahramon kechinmalari	293
63.	Islamjan YAKUBOV. Tragik konflikt, tragik holat va tragik qahramon	299
64.	Dilnavoz YUSUPOVA, Kemal Yavuz ATAMAN. Uch tazkira qiyosi	308
65.	Gulnoz XALLIEVA, Sitora SHAHOBOVA. “Middlemarch” va “Anna Karenina” asarlarida ayol obrazining o‘rni	316
66.	Bahodir XOLIQOV. Britaniya adabiyoti va o‘zbek mifologiyasida daydi yog‘dularning badiiy xususiyatlari	320
67.	Gulnoz XALLIYEVA, Farangizbonu ADAMOVA. “Jek Raymond” romanida Jek obrazi tahlili	323
68.	Nuriddin ALTINBOYEV. Qiyosiy tahlilda tipologiya va ta’sir fenomeni	326
69.	Gulnoz XALLIYEVA, Iroda ABDULLAYEVA. The nature of satirical characters in the works of Jonathan Swift	330
70.	Mohinur SOTVOLDIYEVA, Gulnoz KHALLIEVA. The poetics and typology of father figures in world literature: a comparative study	333
71.	Xafiza KUCHKAROVA. Badiiy adabiyotda peyzajning o‘rni	336
72.	Dilafro‘z QAHNAROVA. Zamonaviy o‘zbek qissachiligi: xalq an’analari va yangi badiiy shakllar	340
73.	Elmira HAZRATQULOVA. Temuriylar davri adabiy muhitida ustoz-shogird munosabatlari	344
74.	Тоҳир ТУРДИБОЕВ, Нигора ЖЎРАЕВА. Бехбудий таълимотида ижтимоий-маърифий масалалар	347
75.	Ma’suma OVIDJONOVA. Ingliz va o‘zbek adabiyotida ilmiy fantastikaning narratologik asoslari	351
76.	Эльмира АДИБЕКОВА, Сўлтан САНИЯТ. Türk masallarında hayvan motifleri: geyik motifinin kültürel yansimalari	357
77.	Эльмира АДИБЕКОВА, Сая БЕРІКҚЫЗЫ. Türk-islam kimliginin sembolü olarak Носа Ahmet Yesevi türbesi	368
78.	Эльмира АДИБЕКОВА, Гүлнұр ЕСЕНГЕЛДІ. Karaşaş Ana türbesi ve halk inançlarında kadın Evliya imgesi	375
79.	Дильфуза МАМЕТОВА, Малика ПРИСТАЕВА. Keloğlan ile padişahin kizi masalinin Anadolu, Uygur, Gagavuz varyantlarında kahraman ideali	383
80.	Карлыгаш БОРБАСОВА, Какимжан БИШМАНОВ, Мира БАЛТЫМОВА. Сравнительный анализ текстов Корана, Библии и Торы по проблеме межрелигиозного диалога и укрепления общенационального единства	394
81.	Улжан ТУНГАТОВА, Алуа АЛШЕР. Сравнительный анализ идей толерантности в Коране и Библии	400
82.	Ляззат АЛИЕВА, Möldir NIŞANHAN. Masalların mitolojik mirasi: şamanizm ve islam’in izleri	404

83.	Ынтымакгул НУРМАГОМБЕТОВА. Бейсенбай Кенжебаев зерттеулеріндегі қазақ және түркі әдеби мұраларының тарихи-филологиялық зерделенуі	412
84.	Saltanat YERALIYEVA. The writing of Khoja Akhmet Yasawi’s “Diwani hikmet” in turkic language	420
85.	Yorqinoy ISMONOVA. Bola timsolining roman obrazlari tizimidagi o‘rni	423
86.	Динара САЗАНОВА. “Диуани хикмет” мәтініндегі сопылық терминдердің рухани-философиялық мағынасы	427
87.	Шахноза КАРИМОВА, Жұлдыз МҮСІРКЕП. Akbura Evliya türbesi: türk-islam mimarisi ve halk inanci arasindaki bağ	433
88.	Bahodir ABSAMADOV. Shekspirning “Venetsiya savdogari” asarida komik adolat va axloqiy kinoya	440
89.	Ghalib ZEYAD. The evolution of Uzbek language, literature, and culture: the enduring legacy of Alisher Navai	445
90.	Axror QODIROV. O‘zbek qissachiligida xarakter va kolliziya: Qo‘Chqor Norqobil ijodi misolida XX–XXI asr badiiy talqinlarining evolyutsiyasi	451
91.	Мұратбек БАҒИЛА, Қанзада ЖҮБАНЫШЕВА. Тілді деңгейлік оқыту жүйесінің ғылыми негіздері	457
92.	Sevinchoy YOQUBOVA. G‘oyaviy-badiiy konsepsiya va poetik obrazlar hissiy tonalligi	461
93.	Munira KARIMOVA. The poetics of human and animal characters in Uzbek prose	472
IV SHO‘BA. КОМПАРАТИВИСТИКА VA METODIKA: TIL, ADABIYOT TA‘LIMI TIPOLOGIYASI		
94.	Назаркул ИШЕКЕЕВ, Рима ЗАЙЫРКУЛОВА. Ааламдашуу доорунда медициналык багытта окуп жаткан чет элдик студенттерге «Манас» эпосу жана «Махабхарата» эпосундагы идеяларды салыштыруу менен тарбиялоонун мүмкүнчүлүктөрү	480
95.	Ирина ЯНОВСКАЯ. Формирование риторической компетенции в системе профессиональной подготовки студентов нефилологических специальностей	487
96.	Лариса БАСОВА, Светлана ДРАЧЕВА. Повышение качества обучения русскому языку в странах постсоветского пространства: опыт Тюменского государственного университета	490
97.	Айгул АЙТБЕНБЕТОВА, Нургул ЖОЛДАСОВА. Қазақ тілін оқытудағы цифрлық ресурстар: тиімділігі мен болашағы	494
98.	Muxabbat MATQURBONOVA, Umida YANGIBOYEVA. Ikki tillilik sharoitida o‘zbek tili ta’limining komparativ tahlili	498
99.	Зулхумар ЖУМАНОВА. Роль алгоритмов в формировании навыков устной и письменной речи студентов	500
100.	Максим ЧИКОВ, Диляра ЗАРИПОВА. Проблемы подготовки специалистов в тройке языков русский-английский-узбекский и пути решения	504
101.	Раъно ИСАМУТДИНОВА. Система упражнений для развития навыков устной речи на занятиях по русскому как иностранному	509

102.	Зулфия КУРБАНОВА. Методика работы с текстом на занятиях по русскому как иностранному	513
103.	Nilufar BURIYEVA. Sun’iy intellekt vositalari asosida o’quvchilarning lingvokulturologik kompetentligini rivojlantirish metodikasi	516
104.	Шахло УРИНОВА. Методика формирования лексической компетенции студентов в процессе изучения русского как иностранного	520
105.	Gulnoz MAMARASULOVA. Geopolitical meanings in media discourse	524
	V SHO’BA. КОМПАРАТИВИСТИКА YOSH TADQIQOTCHILAR NIGOHIDA	
106.	Saida SULTANOVA. Badiiy tarjimaga o’rgatishda an’anaviy va zamonaviy yondashuvlarning ahamiyati	529
107.	Зухра МОЛДАБАЕВА, Айжан ЖАНҒЫЛЫШ. Коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастырудағы инновациялық әдістер	533
108.	Barno ABDULLAYEVA. “Boburnoma”ning xorijiy tillarga tarjima qilinishi	539
109.	Zilola ERGASHEVA. The transformation of translation practices through artificial intelligence technologies	544
110.	Dilfuza ZOYIROVA, Aziza YORIQULOVA. Tarjima jarayonida ekvivalentlik tamoyilining an’anaviy talqinlari	547
111.	Anvar MIRZAQULOV. Ikkinchi jahon urushidan so’ng sinxron tarjimaning paydo bo’lishi va rivojlanishi	549
112.	Shuhrat MULADJANOV. Different approaches to the lingua-stylistic analysis in literary translation	552
113.	Gulshan ERGASHEVA. Tarjimashunoslikda an’anaviy va zamonaviy yondashuvlar: o’zbek va nemis tilidagi frazeologizmlar talqinida	555
114.	Dilnoza SHONAZAROVA. Xabarlar tarjimasi va lokalizatsiyasi	559
115.	Умида МУХАММАДИЕВА. Язык и культура: трудности перевода национально-культурных особенностей	562
116.	Gulnoza XUDAYQULOVA. Badiiy asarlarni tarjima qilishda uchraydigan ba’zi frazeologik muammolar	567
117.	Shoira XODJAYEVA. Bilvosita tarjimaning muammolari: an’anaviy va zamonaviy yondashuvlar	570
118.	Djamila BEGJANOVA. Paremiologik birliklar tarjimasida lingvokulturologik ekvivalentlik	573
119.	Shaxnoza IBRAGIMOVA. Linguistic representations of characters and peculiarities of translating their original names in “A farewell to arms”	577
120.	Fazilat XABIBULLAYEVA. Mumtoz adabiy manbalar tarjimasida: arxaik leksika jahon tarjimashunosligi kontekstida	580
121.	Maftuna RO’ZMETOVA. Fentezi adabiyoti tarjimasida madaniy konnotatsiyalarning ifodalanishi	584
122.	Maftuna SAPAROVA. “Al-qistosu-l-mustaqim fi ilmi-l-arud” asarining ingliz tilidagi tarjimasida xususida	588

123.	Zuhra ZOKIROVA. Jorj Oruel “Molxona” asaridagi satirik jumlar tarjimasining madaniy jihatdan moslashtirilganligi	591
124.	Mokhinur GELDIEVA. “Kecha va kunduz” romani inglizcha tarjimasida leksik-semantik hamda sintaktik o‘ziga xoslik	593
125.	Dilnoza OLIMOVA. Ritm va takorlash: “Alpomish” dostonining Qosimboy Ma’urov tarjimasida sintaktik-semantik transformatsiyalar	596
126.	Mohichehraxon ANVAROVA. Zamonaviy texnologik terminlarni tarjima qilish usullari	599
127.	Xosiyatxon QO‘CHQORALIYEVA. The role of Reynold Nicholson and John Arberry’s translation in the study of sufi literature	603
128.	Nargizaxon MIRAXATOVA. Dariy tilidagi ba’zi somatizmlar qatnashgan maqollarning o‘zbek tiliga tarjima qilish masalasi	606
129.	Munisa NAZIROVA. O‘zbek va ingliz tilidagi idiomalarning qiyosiy tarjimalari	609
130.	Муниса ТОШБОЕВА. Стратегии транскреации и адаптации политических реалий в узбекском цифровом медиадискурсе	612
131.	Mahliyo FAYZULLAYEVA. Sinxron tarjimada ekvivalentlik va muqobillik masalasi	615
132.	Достонбек АХМАДОВ. Первый шаг к академической истории перевода	618
133.	Sevinch MIRZALIYEVA. Badiiy tarjimada leksik-stilistik bo‘yoqdorlik muammolari	623
134.	Nozima QAYUMOVA. The impact of artificial intelligence on the translation process and the transformation of the translation profession	626
135.	Ситора ТУРСУНБОЕВА. Грамматические и лексические трансформации в художественном переводе	629
136.	Миннура ЮЛДАШЕВА. Об узбекских переводах произведений Чингиза Айтматова	633
137.	Раънохон ХОЛОВА. Роль невербальной коммуникации в синхронном переводе с русского на узбекский	636
138.	Aziza MAHAMMATOVA. Bilvosita tarjimada tarjimon mahoratining namoyon bo‘lishi	640
139.	Mashhuraxon MAHAMMADALIYEVA. Tarjimashunoslik: an’anaviy va zamonaviy yondashuvlar	644
140.	Nozima ABDURAHMONOVA. Tibbiy terminlarni tarjima qilishda so‘zma-so‘z va erkin yondashuvlarning o‘zaro ta’siri	646
141.	Azimjon AXMEDOV. Frazeologiya va frazeografiya tarixiga umumiy nazar	649
142.	Madinabonu OLLABERGANOVA. Comparative-methodology and typology in language and literature education	654
143.	Мухаббат МАССАДИКОВА, Akerke ALTINBEKOVA. Masallarda toplumsal normlar bag‘lamida adalet ve ceza kavrami	657
144.	A’zamxon SOBITOV. Zoonimlarning etnolingvistik va madaniy konnotatsiyalari	665
145.	Vazira ABDIEVA. The essential role of intercultural communication competence in various fields	668

146.	Oyshajon USMONOVA. Structural and semantic aspects of legal terminology in the context of linguistic comparativism	670
147.	Diyora AKRAMOVA. The use of labor-related euphemisms in English and Uzbek linguistics	675
148.	Zebuniso FAYZULLAYEVA. Nemis va o‘zbek tillaridagi fe’l mayllarining chog‘ishtirma tadqiqi	679
149.	Dilnoza NURULLAYEVA. Ma’dan komponentli frazeologik birliklarda insonga xos xususiyatlar	683
150.	Dilorom KHURRAMOVA. Semantic features of mimetic words in Uzbek and Korean	686
151.	Munisa KARIMOVA. Ingliz fe’llari aspektualligini belgilashda funksional-semantik yondashuv va harakat turlari (aktionsart)	690
152.	Gulzoda SUYUNOVA. The evolution of the verb “to be” from Proto-Indo-European to Proto-Germanic	693
153.	Temur ASHUROV. Realia as cognitive and linguocultural anchors in multilingual communication: towards a new integrative model	700
154.	Shahnoza NAZAROVA. O‘zbek va nemis tillarida tanqid nutqiy akti: lingvopragmatik xususiyatlar	703
155.	Shoxida NAZAROVA. Bilvosita nutqning pragmatik jihatlari	706
156.	Lobar RAHIMQULOVA. Ijtimoiy tarmoq matnlarini lingvistik tahlil qilishning ahamiyati	710
157.	Farrukh ABDUSAMATOV. How speech act theory (sat) is applied in discourse analysis	713
158.	Gulmira ERGASHEVA. Davlat boshqaruvi terminlari xususida ayrim ilmiy-nazariy qarashlar	717
159.	Nodira BEKMATOVA. The lexicon of the machine: decoding the new language of AI	720
160.	Munisa DUSTBERDIYEVA. Causative syntaxemes, the use of preposition “under”	724
161.	Nigora ISMATULLAYEVA. Globallashuv konseptining semantik qirralari	727
162.	Mahliyo JALISHOVA. Persuazivlik argumentatsiya va manipulyatsiya o‘rtasida: mediadiskursdagi kommunikativ-pragmatik jihatlari	730
163.	Ozoda QURBONOVA. O‘zbek tilida gidrometeorologik terminlar sinonimiyasi	733
164.	Guljahon RAHMATULLAYEVA. Ruhiiy holatlarni ifodalovchi leksik birliklarning semantik tarmoqlanishi	736
165.	Yulduz SATTOROVA. Siyosiy diskursda aforistik ifodalarning kognitiv qiyosiy tahlili: ingliz va o‘zbek tillari misolida	743
166.	Umida ELMURATOVA. O‘zbek va koreys tillarida shaxs konseptosferasining periferik birliklari	746
167.	Nafosat RAIMOVA. Ijtimoiy chegaralangan leksikaning struktur va semantik xususiyatlari	749
168.	Dilnura YULDASHEVA. Ingliz tilidagi ayrim siyosiy terminlarning etimologik tahlili	751

169.	Maftuna AZIMOVA. Language, context, and intention: a linguapragmatic analysis of code-switching in Uzbek-English conversations	754
170.	Samira RAXIMOVA. Konseptual metaforalar milliy tafakkurning aks-sadosi sifatida: ingliz va o‘zbek tillarining qiyosiy tahlili	759
171.	Gulrom ABDULLAYEVA. Koreya va o‘zbek madaniyatida ota-onaga sadoqat tushunchasining lingvokulturologik tahlili	764
172.	Мубинабону МАМАЛАТИПОВА. Этимология русских числительных	766
173.	Durdona XO‘JAMURODOVA. Lingvistik komparativistikaning taraqqiyot omillari	771
174.	Зохида КИЛИЧЕВА. Отражение общественной жизни в романе А. С. Пушкина «Евгений Онегин»	774
175.	Zilola ISLOMOVA. Ingliz va o‘zbek tillarida qo‘shma so‘zlar yasalishi	780
176.	Nasiba JUMAeva. Literary representation of globalization challenges in contemporary Turkish fiction	785
177.	Gulhayo ORTIQOVA. Charlz Dikens ijodida ramziylik, an’analar va ma’naviy munosabatlarning aks etishi	787
178.	Malohat AYDARALIYEVA. XX asr G‘arb va Sharq adabiyotida ayol obrazi tasvirlanishining o‘ziga xos jihatlari	790
179.	Bahora ABDIYEVA. XVI asrga oid nemis masallari tahlili hamda ularda hasad, ochko‘zlik, beodoblik va sabrsizlik kabilarning tasviri	793
180.	Мунаввара ХАСАНОВА. Проблема нравственного совершенствования личности в творчестве Л. Н. Толстого	795
181.	Shahnoza IKROMOVA. Eastern and Western mentality: a structural comparison of “Mehrobdan chayon” and “Pride and prejudice”	800
182.	Umida PIRNAPASOVA. Functional approach to teaching language	804
183.	Maftuna ASKAROVA. Kognitiv tamoyillar nazariyasining shakllanishi	807
184.	Dilnoza SHONAZAROVA, Gulchehra YO‘LDASHEVA. Maktabgacha ta’limda elektron doska orqali ingliz tilini o‘rgatish samaradorligi	811
185.	Abdurauf BOZOROV. A comparative analysis of pedagogical models focusing on the transition from traditional to digital methodologies	815
186.	Айдана ҚУАНЫШ. Ертегілердегі диалог құрылымының стилистикалық ерекшелігі	818
187.	Shirinoy YAKHSHIMURATOVA. The method of cross-cultural comparison in foreign language lessons	826
188.	Sevinch XUDOYBERDIYEVA. Constructive and behavioral methods in teaching English as a second language	829
189.	Зухра МОЛДАБАЕВА, Нурсая КАДЫРОВА. Қазақ тілін оқытудағы тілдік орта мен мотивация факторы	832
190.	Aziza JALOLOVA. Chet tilini o‘qitishda talabalarning tarjima ko‘nikmalarini rivojlantirishda interfaol usullarning roli	836
191.	Инобатхон УМАРОВА. Роль когнитивистики в обучении русскому языку узбекских студентов	839
192.	Mubina GANIYEVA. Comparative analsis of speech etiquette in hisrorical and modern educational contexts	844

193.	Гулсевар САИДОВА. Языковые особенности творчества А. С. Пушкина и их использование в преподавании ТРКИ	846
194.	Садокат ОЛИМЖОНОВА. Изучение творчества А. С. Пушкина в преподавании русского языка как иностранного	853
195.	Sokina IRISBAYEVA. Moral and ethical values in Uzbek and English proverbs: a comparative study	860
196.	Музаффар ХОДЖАХАНОВ. Структурный и синтаксический анализ терминов статистики в английском и русском языках	864
197.	Shahnozabonu NEMATOVA. The Interconnection Between Gender and Language: A Historical and Sociolinguistic Perspective	866
198.	Мохира ЭШКУВАТОВА. Роль грамматического комментария в преподавании русского как иностранного	870
199.	Nazokat G‘offorova. Zulfiya she’rlari tarjimasida metaforalar tarjimasining o‘ziga xos xususiyatlari	873
200.	Адолат Бобо-Хожаева. Тюркские заимствования в русском языке: пространство билингвизма и историческая перспектива	877